

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/1/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1216207075
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexandra Hanusová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1216207075.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Alexandry Hanusovej a sudcov JUDr. Romana Bolebrucha a Mgr. Patricie Skotnickej v spore žalobcu: J. F., L. XX, L., proti žalovanému: H. J. K., G. X, L., A.: XX XXX XXX, o zrušenie súdom schváleného zmiernu, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č.k. 8C/77/2016-54 z 11.9.2018, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalovanému nepriznáva proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu na obnovu konania, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia zmiernu schváleného uznesením Okresného súdu Bratislava II z 22.4.2015 č.k. 14C/277/2014-57. Žalovanému nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 14C/277/2014 sa domáhal od žalovaného zaplataenia 3.500 eur s príslušenstvom na základe dohody o urovananí uzavretej medzi stranami sporu, samostatným návrhom v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 14C/327/2014 sa žalovaný domáhal určenia neplatnosti tej istej dohody o urovananí a Okresný súd Bratislava II uznesením z 22.4.2015 č.k. 14C/277/2014-57 schválil zmier účastníkov konania, ktorým sa žalovaný zaviazal uhradiť žalobcovi 1.100 eur bez toho, aby skúmal súlad zmiernu s hmotným právom z pohľadu prejavu vôle žalovaného voči súdu a rozhodol v rozpore s hmotným záväzkovým právom. Ako dôvod na zrušenie súdneho zmiernu uviedol, že k jeho uzavretiu pristúpil v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, keďže v dobe rozhodovania súdu bol vo finančnej tiesni; peniaze potreboval na splatenie dlhu na výživnom a vyhol sa tým trestnému stíhaniu za prečin zanedbanie povinnej výživy. Z tohto dôvodu považoval právny úkon smerujúci k uzavretiu zmiernu za neplatný pre rozpor s ustanoveniami § 37 ods. 1, § 39 a § 49 Občianskeho zákonníka a schválený zmier za uzavretý v rozpore s hmotných právom. Uviedol, že žalovaný svojím prejavom voči súdu de facto a de iure uznal jeho uplatňovaný nárok, pretože inak by neuzavrel dohodu o urovananí so záväzkom uhradiť mu 3.000 eur a zmluvnú pokutu 500 eur a nenavrhol súdny zmier, ale trval by na riadnom prejednaní sporu v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/277/2014, ako aj sporu vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 14C/327/2014.

3. Súd prvej inštancie vo veci vychádzal z toho, že konanie (o zrušenie schváleného zmiernu) bolo začaté za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ktorý pripúšťal možnosť domáhať sa zrušenia uznesenia o schválení zmiernu, ak bol zmier podľa hmotného práva neplatný. Civilný sporový poriadok, ktorý nadobudol účinnosť 1.7.2016 už takúto možnosť nepripúšťa, podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu preto, že je nadbytočné opätovne prejednávať vec už právoplatne rozhodnutú, pretože súd

otázku súladu zmiernu s hmotným právom vyriešil v rozhodnutí, ktorým schválil zmier. Vzhľadom na to, že žalobca sa domáhal na súde zrušenia zmiernu za účinnosti právnej úpravy, ktorá takýto postup umožňovala, súd prvej inštancie rešpektoval princíp právnej istoty a žalobu nezamietol len na základe toho, že nový Civilný súdny poriadok zrušiť uznesenie súdu o schválení zmiernu v civilnom súdnom konaní nepripúšťa. Podľa názoru súdu prvej inštancie, ak v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku zostávajú zachované a na druhej strane je potrebné zachovať aj princíp okamžitej aplikability CSP, aj v zmysle ustanovení čl. 4 základných princípov CSP dospel k záveru, že podanie žalobcu, ktorým sa domáha zrušenia zmiernu, je potrebné s prihliadnutím na jeho obsah posudzovať ako žalobu na obnovu konania podľa úpravy v § 398 CSP, ktorá výslovne ustanovuje, že žaloba na obnovu konania je prípustná aj proti právoplatnému uzneseniu, ktorým bol schválený zmier. Takýmto postupom podľa neho zostávajú zachované účinky podania v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, nemožnosť retroaktivity v zmysle § 470 ods. 1 CSP, ako aj princíp právnej istoty.

4. Aplikovaním ustanovení § 398 a § 397 CSP o prípustnosti žaloby na obnovu konania na vec súd prvej inštancie zistil, že v danom prípade nebol splnený ani jeden z predpokladov, za ktorých možno pripustiť obnovu konania, pričom ich existenciu žalobca ani netvrdil. Už táto skutočnosť by podľa jeho názoru sama osebe postačovala na zamietnutie žaloby, avšak z dôvodu právnej istoty sa zaoberal aj ďalšou argumentáciou žalobcu v spore.

5. Žalobcovu tvrdenie, že k uzavretiu zmiernu došlo v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok pre nepriaznivú finančnú situáciu, súd prvej inštancie posúdil ako irelevantné pre rozhodnutie o povolení obnovy konania. Poukázal na to, že to nevyplývalo zo súdneho spisu sp. zn. 14C/277/2014 a na pojednávaní, na ktorom bol zmier schválený, sám žalobca navrhol jeho schválenie. Zo zápisnice z tohto pojednávania súd zistil aj to, že žalobca vlastnoručným podpisom potvrdil súhlas s uzavretým zmiernom. Dodatočné tvrdenia žalobcu o finančnej tiesni v čase schválenia zmiernu podľa súdu prvej inštancie v konaní neboli preukázané. K schváleniu zmiernu súdom došlo 22.4.2015 a predložený lekársky posudok o pracovnej nespôsobilosti žalobcu je zo 17.4.2015, t.j. len päť dní pred schválením zmiernu, pričom podľa potvrdenia o príjmoch žalobca ešte za mesiac apríl 2015 dostal mzdu a nárok na dávky v nezamestnanosti mu vznikol až od 1.10.2015. Tento dôvod podľa súdu prvej inštancie nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu, ale iba možnosť od právneho úkonu odstúpiť; možnosť odstúpiť od dohody o zmiernu, ktorý už bol schválený súdom, však zákon nepripúšťa. Rovnako sa podľa názoru súdu prvej inštancie žalobcovi nepodarilo preukázať ani existenciu ďalších dôvodov neplatnosti právnych úkonov, ako neexistenciu slobody a vážnosti vôle, určitosti, zrozumiteľnosti, obchádzanie zákona alebo rozpor s dobrými mravmi.

6. K argumentácií žalobcu, že žalovaný tým, že uzavrel dohodu o zmiernu a netrval na procesnej obrane, že dohoda o urovaní neexistuje, čím uznal základ nároku, súd prvej inštancie uviedol, že v tomto konaní nebolo jeho úlohou skúmať platnosť dohody o urovaní a existenciu predmetného záväzku. Stotožnil s tvrdením žalovaného o zmluvnej voľnosti v súkromnom práve, pričom ak by skúmal skutočný obsah ich vzájomného hmotnoprávneho vzťahu, či dokonca odmietol schválenie zmiernu, išlo by o obmedzenie dispozitívnej voľnosti subjektov občianskoprávných vzťahov a v konečnom dôsledku o popretie samotného inštitútu zmiernu. Na základe vykonaného dokazovania preto súd prvej inštancie s poukazom na ustanovenia § 99 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku, čl. 4 ods. 1 a ods. 2, § 470 ods. 1 a ods. 2, § 397, § 398, § 400, § 403 ods. 1 a ods. 2 a § 404 CSP žalobu ako nedôvodnú zamietol.

7. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy v konaní nevznikli.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca to podľa ustanovení § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP a navrhol ho zmeniť a obnovu konania povoliť. S poukazom na ustanovenie § 49 Občianskeho zákonníka uviedol, že účastníkovi zmiernu nemožno odňať zákonom garantované právo odstúpiť od zmiernu, ak ho uzavrel v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. Keďže v prípade zmiernu schváleného súdom nie je možné odstúpenie od zmiernu adresovať priamo účastníkovi zmiernu, podľa jeho názoru treba jeho žalobný návrh na zrušenie zmiernu doručený súdu považovať za odstúpenie od zmluvy. Odstúpenie od zmiernu by tak nadobudlo účinnosť, keď predmetný žalobný návrh dôjde do dispozitívnej sféry protistrany, t.j. keď súd doručí protistrane žalobný návrh.

9. Žalobca označil za nesprávny výklad ustanovenia § 398 CSP súdom prvej inštancie, keďže súd rozhoduje či povolí obnovu konania, v ktorom bol súdom schválený zmier, ak možno dôvody obnovy konania vzťahovať aj na predpoklady, za ktorých sa zmier schvaľoval. Predpokladom platného uzavretia zmiernu sú podľa názoru neho bezvadné právne úkony účastníkov zmiernu, a teda súlad zmiernu s hmotným právom. Ak osvedčil, že tento predpoklad uzavretia zmiernu nebol naplnený, je tu zákonný dôvod a právo na podanie žaloby o zrušenie zmiernu, ktorá po zmene právnych predpisov sa ex offo považuje za žalobu na obnovu konania podľa CSP. Zopakoval, že zmier uzavrel v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok a na odstúpenie od tohto zmiernu nepotrebuje ani súhlas druhého účastníka zmiernu a ani súhlas súdu, nakoľko súd by mal podľa neho dať odstúpeniu len procesnú kvalitu tým, že posúdi či de iure a de facto schválený zmier bol alebo nebol na strane žalobcu uzavretý v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok, a teda či je daný dôvod na obnovu konania vedeného pod sp. zn. 14C/277/2014.

10. Žalobca nepovažoval za správnu ani argumentáciu súdu prvej inštancie k záveru, že nepreukázal finančnú tieseň, keďže ešte za apríl 2015 poberal mzdu. Poberanie mzdy za apríl 2015 nepovažoval žalobca za podstatné, keďže aj z potvrdenia o príjme za mesiace 2/2015 až 8/2015 vyplýva, že mal druhý príjem medzi 280 eur až 315 eur mesačne a na splatenie dlhu na výživnom súrne potreboval finančné prostriedky nad rámec svojho príjmu z pracovného pomeru. Zo zápisnice z pojednávania súdu z 22.4.2015 navyše vyplynulo, že zmier zhodne navrhli navrhovateľ a odporca, a preto nepovažoval za správne ak súd prvej inštancie vychádzal z toho, že schválenie zmiernu navrhol on. Poukázal na to, že žalovaný bol v predchádzajúcich konaniach jeho advokát a poznal jeho majetkové, príjmové a sociálne pomery, a preto si musel byť vedomý toho, že ak ponúkne na urovanie podstatne nižšiu sumu, bude nútený ju vzhľadom na svoju situáciu prijať. Na základe tejto okolnosti treba takéto konanie žalovaného považovať aj za konanie v rozpore s dobrými mravmi.

11. Žalovaný sa k podanému odvolaniu žalobcu nevyjadril.

12. Odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil 25.6.2020 (§ 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP).

13. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania a dospel k záveru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby na povolenie obnovy konania podľa ustanovení § 397 a nasl. CSP a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom o nedôvodnosti žaloby, ktoré v napadnutom rozhodnutí dostatočne odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP). Súd prvej inštancie správne, v súlade s princípmi uvedenými v ustanoveniach § 470 ods. 1 a ods. 2 CSP posudzoval návrh na zrušenie súdom schváleného zmiernu podaný podľa ustanovenia § 99 OSP ako žalobu o povolenie obnovy konania a dospel k správne právnemu záveru, že dôvody na obnovu konania stanovené § 398 a § 397 CSP v danom prípade nie sú dané. Odôvodnenie žaloby, že súdom schválený súdny zmier je neplatný pre rozpor s platným právom, pretože ho uzavrel v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok, prípadne, že žalovaný využil znalosť jeho majetkových pomerov a konal v rozpore s dobrými mravmi nevyhovuje ustanoveniam § 398 a § 397 SCP, ktoré stanovuje podmienky pre pripustenie žaloby na obnovu konania. Žalobou na obnovu konania nie je možné napádať hmotnoprávne aspekty uzavretého zmiernu absolútne, ale len s limitmi vyplývajúcimi z právnej úpravy prípustnosti žaloby na obnovu konania, ktoré v danom prípade podľa záverov súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje, neboli dané.

14. Pojmom zmier sa označuje hmotnoprávna dohoda strán sporu, ktorá môže a aj nemusí skončiť súdnym zmierom. Tým sa stane v prípade jeho schválenia súdom, ak to povaha veci pripúšťa a ak takéto dohody nie je v rozpore s platným právom. Pretože zmier je dvojstranným úkonom strán sporu, ktorý má základ v hmotnom práve, je v rozpore s hmotným právom najmä vtedy, ak sa prieči kogentným zákonným ustanoveniam alebo ich obchádza.

15. Súd prvej inštancie sa vo veci zaoberal sa aj tým, či schválený zmier bol s rozpore s právnymi predpismi, teda či je podľa hmotného práva neplatný, ako to pripúšťala úprava o zrušení uznesenia o schválení zmiernu podľa Občianskeho súdneho poriadku. Žalobcom tvrdený rozpor zmiernu s hmotným

právom spočívajúci v tom, že zmier uzavrel v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok súd prvej inštalcie považoval za nepodstatný pre rozhodnutie, nakoľko táto skutočnosť nespôsobuje neplatnosť uzavretej dohody vo forme zmiaru, ale v zmysle ustanovenia § 49 Občianskeho zákonníka dáva možnosť tomu, kto uzavrel zmluvu za uvádzaného stavu právo od nej odstúpiť. Súd prvej inštalcie odôvodnenie rozhodnutia doplnil, že dôvody uvádzané žalobcom v prípade ich preukázania by boli dôvodmi na odstúpenie od zmluvy, nie je možné ich však považovať za dôvody na zrušenie (povolenie obnovy konania) súdneho rozhodnutia, ktorým bol schválený zmier dohodnutý účastníkmi súdneho konania, pretože neznamenajú neplatnosť zmiaru podľa hmotného práva (§ 99 ods. 4 O.s.p., platného v čase podania žaloby), s čím sa odvolací súd stotožňuje. Námieta žalobca, že postupom súdu prvej inštalcie mu bolo odopreté právo odstúpiť od uzavretého súdneho zmiaru je nedôvodná a to práve pre procesnú povahu takéhoto rozhodnutia, a žalobca pri argumentácii opomína skutočnosť, že schválený súdny zmier je súdnym rozhodnutím, ktoré má účinky exekučného titulu (a strany ho práve z tohto dôvodu uzatvárajú). Pokiaľ by účastníci súdneho konania chceli uzavrieť dohodu, ktorej obsah by bol rovnaký ako súdom schválený zmier, nič im nebránilo tak urobiť a v tom prípade by žalobca, pokiaľ by sa domnieval, že sú na to dôvody, mohol od dohody odstúpiť. Pokiaľ však dohodnutý zmier bol schválený súdom a takéto rozhodnutie malo podľa ustanovenia § 99 ods. 4 O.s.p. účinky právoplatného rozsudku, ktorého vlastnosťou je záväznosť, je možné ho zrušiť iba zákonom stanoveným postupom, nie odstúpením účastníka do súdom schváleného zmiaru. Námieta žalobca, že zmier bol neplatný pre konanie žalovaného pri jeho uzavretí, ktoré bolo v rozpore s dobrými mravmi, tiež nebolo možné považovať za dôvod neplatnosti zmiaru, pretože aj táto námieta smerovala k tomu, že žalovaný využil jeho tieseň a vnútil mu pre neho nevýhodné podmienky zmiaru.

16. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko mu žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštalcii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).